

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ROŚLIN
I NASIENNICTWA W POZNANIU
NA TERENIE POWIATU OSTRZESZOWSKIEGO W 2024 ROKU**

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest urzędem właściwym w sprawach nadzoru nad ochroną roślin oraz nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym. Organami Inspekcji są: Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa jako centralny organ administracji rządowej oraz Wojewodowie, w imieniu, których zadania i kompetencje wykonują Wojewódzcy Inspektorzy Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Działalność Inspekcji regulowana jest przez szereg aktów prawnych, m.in. Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (tj. Dz. U. 2023, poz. 1992), ustawę z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 129), ustawę z dnia 13 lutego 2020 r. o ochronie roślin przed agrofagami (tj. Dz. U. z 2023 poz. 301), ustawę o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013 (t.j. Dz. U. z 2024 r, poz. 630) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obowiązujące przepisy stanowią implementację do polskiego prawa norm obowiązujących w Unii Europejskiej w zakresie zagadnień związanych z ochroną roślin uprawnych oraz z nasiennictwem.

W strukturze Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu znajdują się 30 oddziałów, których siedzibą są wszystkie miasta powiatowe Wielkopolski poza Grodziskiem Wlkp. Teren powiatu grodziskiego obsługiwany jest przez pracowników Oddziału w Wolsztynie.

Do najważniejszych zadań Inspekcji należy:

- nadzór nad zwalczaniem organizmów kwarantannowych,
- kontrola fitosanitarna roślin i produktów roślinnych,
- nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz obrotem nawozami,
- kontrola wytwarzania i obrotu oraz ocena materiału siewnego.

1. Nadzór nad zdrowiem roślin

Od 14 grudnia 2019 r. w odniesieniu do produkcji i obrotu materiałem roślinnym obowiązują nowe przepisy Unii Europejskiej (UE) w zakresie zdrowia roślin, tj. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2016/2031 oraz urzędowych kontroli, tj. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2017/625.

Nowe przepisy wprowadziły zmiany w:

- rejestracji określonych „podmiotów profesjonalnych” (zwiększony zakres)
- ocena zdrowotności przez podmioty profesjonalne (wyjątkowo urząd - WIORiN)
- zaopatrzenie określonych materiałów w paszporty roślin (zwiększony zakres)
- wydawanie paszportów przez profesjonalne podmioty (wyjątkowo urząd - WIORiN)
- formaty paszportów roślin jednolite w całej UE
- nadzór nad podmiotami profesjonalnymi ze strony urzędu

Oddział w Ostrzeszowie w Rejestrze Podmiotów Profesjonalnych ma zarejestrowanych 142 podmioty.

Do rejestru PIORiN wpisywane są podmioty profesjonalne:

- wprowadzające (importujące) do UE rośliny (...), dla których wymagane jest świadectwo fitosanitarne,
- przemieszczające w UE rośliny (...), dla których wymagany jest paszport roślin upoważnione do wydawania paszportów roślin
- wnioskujące o wydanie świadectw fitosanitarnych (eksportujące poza UE)
- upoważnione do stosowania oznaczeń ISPM 15 dla drewnianego materiału opakowaniowego (DMO) (w powiecie ostrzeszowskim zarejestrowanych jest 37 podmiotów)
- przekazujące wymagane informacje dla podróżnych oraz przy sprzedaży internetowej
- prowadzące działalność dot. określonych roślin na obszarach wyznaczonych w związku z wystąpieniem agrofaga kwarantannowego dla UE

Podmiot profesjonalny oznacza każdą osobę prawa publicznego lub prywatnego, zaangażowaną profesjonalnie w jedną lub większą liczbę następujących czynności w odniesieniu do roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów, oraz ponoszącą za nie odpowiedzialność prawną:

- sadzenie
- hodowla
- produkcja, w tym uprawa, mnożenie i utrzymywanie
- wprowadzanie, przemieszczanie na terytorium Unii oraz wyprowadzanie poza terytorium Unii

- udostępnianie na rynku
- przechowywanie, gromadzenie, wysyłanie i przetwarzanie

Paszportowanie roślin

Paszporty roślin wydawane są przez upoważnione do tego podmioty, pod nadzorem właściwego organu - Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Stosowne upoważnienie można otrzymać po zdaniu egzaminu, potwierdzającego posiadanie wiedzy dotyczącej wykonywania ocen zdrowotności roślin do celów wydawania paszportów roślin. Paszporty roślin mogą być wydawane tylko przez podmioty wpisane do urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych.

Oddział w Ostrzeszowie sprawuje kontrole nad podmiotami upoważnionymi do wydawania paszportów roślin. Na terenie powiatu ostrzeszowskiego upoważnionych do wydawania paszportów roślin jest 18 takich podmiotów.

1.1. Inne kontrole

Do innych zadań Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa Oddziału w Ostrzeszowie należą m.in.:

- kontrolę gospodarstw z nałożoną kwarantanną, gdzie wykryto organizmy kwarantannowe *Clavibacter sepedonicus*, *Globodera rostochiensis*.(w 2024 dokonano 5 kontroli w tym zakresie)
- kontrole dokumentów zarejestrowanych podmiotów nie upoważnionych do drukowania paszportów (w 2024 roku przeprowadzono 34 kontrole dokumentów);
- kontrola podmiotów upoważnionych i przed wydaniem upoważnienia do stosowania oznakowania i naprawiania Drewnianego Materiału Opakowaniowego(w 2024 przeprowadzono 2 kontrole),
- kontrole ziemniaków i roślin w sklepach, marketach, targowiskach (kontrola czy prowadzony jest rejestr identyfikowalności oraz czy rośliny/nasiona są zaopatrzone w paszporty, czy podmioty dopełniły obowiązku rejestracji) – przeprowadzono 8 kontroli,
- kontrolę wyjaśniającą w związku z wykryciem organizmów szkodliwych, w tym także w ramach śledzenia *Clavibacter sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum*.- przeprowadzono 3 kontrole

1.2. Kontrola towarów eksportowanych z Polski

W 2024 roku w Oddziale Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Ostrzeszowie nie wpłynął wniosek o wydanie świadectwa fitosanitarnego. nie wydano świadectw fitosanitarnych.

2. Nadzór nad ochroną roślin i nawozami

2.1. Obrót, konfekcjonowanie i stosowanie środków ochrony roślin.

Do zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach nadzoru nad konfekcjonowaniem i obrotem środków ochrony roślin należy rejestrowanie przedsiębiorców prowadzących konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin oraz miejsc prowadzenia tej działalności.

Rejestrowanie przedsiębiorców prowadzących konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2024 r, poz. 630) i ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 236), polega na wpisywaniu wyżej wymienionych przedsiębiorców do rejestru działalności regulowanej. Rejestr prowadzony jest przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa właściwego ze względu na siedzibę podmiotu.

Zgodnie w wymogami cytowanej ustawy Prawo Przedsiębiorców, wszystkie działające na terenie Oddziału punkty sprzedaży środków ochrony roślin zostały wpisane do rejestru działalności regulowanej. Na terenie Oddziału w Ostrzeszowie (powiat ostrzeszowski) działa **22** detaliczne punkty sprzedaży środków ochrony roślin, brak jest hurtowni i punktów konfekcjonowania pestycydów.

Inspektorzy Oddziału przeprowadzili do końca października 2024 r. następujące ilości kontroli:

- **13** kontroli obrotu w punktach sprzedaży środkami ochrony roślin oraz na targowiskach;
- na terenie powiatu ostrzeszowskiego przeprowadzono **54** kontrole stosowania środków ochrony roślin w gospodarstwach u producentów rolnych, w uprawach warzywnych oraz sadach i **2** kontrole pozarolniczego stosowania środków ochrony roślin (m. in. na terenie przedszkoli, szkół podstawowych, szpitali itp.);

- **4** kontrole wprowadzania do obrotu nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”, środków wspomagających uprawę roślin oraz produktów nawozowych UE;
- **1** kontrolę jednostki szkolącej w trakcie trwania szkolenia.

W wyniku ww. **74** kontroli wydano **11** zaleceń pokontrolnych na podstawie stwierdzonych nieprawidłowości związanych z: wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin po upływie terminu ważności przez przedsiębiorcę, wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin w opakowaniach jednostkowych niespełniających wymagań określonych w zezwoleniu na wprowadzanie środka ochrony roślin do obrotu, brakiem przechowywania przeterminowanych i z innych powodów nieprzeznaczonych do zbycia środków ochrony roślin w odrębnym i odpowiednio oznaczonym do tego miejscu, stosowaniem środków ochrony roślin niezgodnie z zakresem zatwierdzonych przez ministra wł. ds. rolnictwa etykiet ww. preparatów, braku badań sprawności technicznej sprzętu do stosowania środków ochrony roślin oraz braku zaświadczeń o ukończeniu szkoleń w zakresie środków ochrony roślin.

2.2. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych

W związku ze sprawowanym przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa nadzorem nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin w roku 2024, podobnie jak w latach poprzednich, Inspektorzy pobierali próby płodów rolnych do badań na pozostałości środków ochrony roślin. Przy realizacji powyższego zadania obowiązuje Rozporządzenie MRiRW z dnia 3 września 2020 r. w sprawie pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin (Dz. U. z 2020 roku poz. 1589).

Koszty przeprowadzonych badań zostały pokryte z budżetu państwa w ramach dotacji. Próby płodów rolnych z Oddziału w Ostrzeszowie zostały przebadane przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu i Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy w Skierniewicach.

Z terenu powiatu ostrzeszowskiego pobrano 9 prób: porzeczkę, mieszankę zbóż jarych, pszenicę ozimą, pszenżyto ozime (4 próby) oraz jęczmień jary (2 próby). Otrzymane wyniki z 8 prób – w 5 próbach nie wykryto pozostałości środków ochrony roślin w badanych płodach

rolnych, natomiast w 3 próbkach wykryto minimalne pozostałości, które nie przekraczały najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości.

2.3 Badania sprawności technicznej opryskiwaczy

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 630), środki ochrony roślin należy stosować wyłącznie przy użyciu sprawnego technicznie sprzętu (opryskiwacza). Badaniom podlegają opryskiwacze będące w eksploatacji. Ważność przeglądu wynosi 3 lata.

Badania sprawności technicznej opryskiwaczy na terenie Oddziału w Ostrzeszowie prowadzi między innymi Zespół Szkół nr 2 im. Przyjaźni Polsko-Norweskiej Warsztaty Mechaniki Pojazdowej ul. Krańcowa 7, 63-500 Ostrzeszów. Zarejestrowana jednostka prowadzi badania w siedzibie stacji oraz w systemie objazdowym.

Według stanu na dzień 31 października 2024 roku na terenie Oddziału w posiadaniu rolników i instytucji pracujących na rzecz rolnictwa znajduje się 1045 opryskiwaczy, z czego 1041 to opryskiwacze polowe, 2 opryskiwacze sadownicze, 1 opryskiwacz szklarniowy oraz 1 zaprawiarka do nasion.

3. Produkcja i obrót materiałem siewnym

Województwo Wielkopolskie jest znaczącym regionem pod względem ilości i powierzchni produkowanego materiału siewnego w Polsce. W powiecie ostrzeszowskim jest to produkcja ziemniaka sadzeniaka.

W roku 2024 r. oceną polową objęto **136** plantacji ziemniaka sadzeniaka o łącznej powierzchni **204,18 ha**. Ocenę polową przeprowadzili urzędowi kwalifikatorzy - 270 lustracji. Po ocenie polowej urzędowi kwalifikatorzy wystawili 134 świadectwa oceny polowej materiału siewnego ziemniaka sadzeniaka oraz 2 informacje o dyskwalifikacji plantacji nasiennych z uwagi na niejednorodną powierzchnię uprawy oraz braku wschodów ziemniaka sadzeniaka na powierzchni powyżej 30% na plantacji.

Z zakwalifikowanych ziemniaków sadzeniaków po ocenie polowej - po zakończonej wegetacji pobrano **134** próby z plantacji nasiennych ziemniaka sadzeniaka do oceny laboratoryjnej na wirusy. Po zakończonych badaniach otrzymano **107** świadectw po ocenie laboratoryjnej

ziemniaka sadzeniaka, 8 informacji o dyskwalifikacji po ocenie laboratoryjnej, 19 prób – badania w toku - na dzień 04.11.2024 nie otrzymaliśmy informacji o wynikach badań.

Po zbiorach ziemniaków sadzeniaków pobrano **292** próby do badań laboratoryjnych na obecność bakterii Bakteriozy pierścieniowej ziemniaka (*Clavibacter sepedonicus*) i Śluzaka (*Ralstonia solanacearum*) **160** prób ziemniaka konsumpcyjnego na obecność tych samych organizmów. Po przebadaniu ww. prób otrzymaliśmy sprawozdania o ujemnym wyniku badania dla 278 pobranych prób, pozostałe 174 próby - badanie w toku. Powyższe pobrane próby zostały przekazane i przeprowadzono badania w Oddziale Centralnego Laboratorium w Poznaniu.

Z terenu powiatu ostrzeszowskiego pobrano z obrotu w 2024 r. do kontroli 5 prób nasion w tym z zakresu roślin rolniczych – zbóż (1 próba jęczmienia jarego, 2 próby jęczmienia ozimego, 2 próby pszenżyta ozimego) do oceny kontrolnej pod kątem siły kiełkowania. Ww. próby w badaniach laboratoryjnych potwierdziły zgodność z wymaganiami jakościowymi. Nie wykryto niezgodności.

Na terenie powiatu ostrzeszowskiego przeprowadzono 9 kontroli upraw kukurydzy pod kątem GMO, sprawdzano przechowywanie dokumentów potwierdzających zakup materiału siewnego oraz etykiety urzędowe, podczas kontroli pobrano 9 prób do badań w celu stwierdzenia modyfikacji genetycznej kukurydzy MON 810. Badania nie potwierdziły obecności genu w próbach.

Obrót materiałem siewnym zgodnie z ustawą o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012 r. (t.j.Dz. U. z 2021 r., poz. 129) mogą prowadzić przedsiębiorcy wpisani do ewidencji przedsiębiorców dokonujących obrotu materiałem siewnym. Na koniec października 2024 r. do ewidencji prowadzonej przez Inspekcję wpisanych jest:

- 14 przedsiębiorców na obrót materiałem siewnym;
- 11 rolników wpisanych do Ewidencji rolników - uprawa ziemniaków sadzeniaków,
- 14 dostawców materiału rozmnożeniowego roślin ozdobnych;
- Na terenie powiatu działa 14 przedsiębiorstw prowadzących produkcję i obrót materiałem siewnym roślin rolniczych.

Kontrolą objęto obrót materiałem siewnym u przedsiębiorców nasiennych – 9 kontroli, u rolników zarejestrowanych na obrót – 16 kontroli, dostawców – 12 kontroli.

Wykonano ocenę cech zewnętrznych ziemniaka sadzeniaka na terenie powiatu ostrzeszowskiego -oceniono 191 partii (co stanowi 2 768 ton ziemniaka sadzeniaka) .

4. Działalność laboratoryjna

Pracownicy Oddziału w roku 2024 pobrali 1032 próbek gleby na obecność *Globodera pallida*, *Globodera rostochiensis* z podłoży przeznaczonych pod uprawę ziemniaka sadzeniaka i 63 próbki gleby monitoringowo na obecność *Synchytrium endobioticum*, oraz 7 próbek gleby na obecność *Globodera pallida*, *Globodera rostochiensis* z miejsc pod składowanie ziemniaków sadzeniaków (spod kopców).. Analizy przeprowadzane były w Oddziale Centralnego Laboratorium w Poznaniu.

Opracowała: Kierownik Oddziału w Ostrzeszowie Monika Buchner